

Z HISTORIE PSYCHOLOGIE

PAMÁTCE PhDr. HUGA ŠIROKÉHO, CSc.

„Pod kola vleku nákladního auta spadl při neopatrném předjíždění 39letý řidič malého motocyklu H. Š. na silnici mezi Dolními Dvorce a Telčí v okrese Jihlava. Motocyklista byl na místě mrtev.“ (Svobodné slovo 21. 7. 1972)

Když jsem četl tuto několikařádkovou noticku referující o události, jež se stala dne 19. 7. 1972, netušil jsem, že se za anonymitou iniciál skrývá přítel a kolega PhDr. Hugo Široký a jeho tragická smrt. Jako blesk mne proto zasáhlo smuteční oznámení, jež přišlo vzápětí. Tak skončil život mimořádně nadaného člověka. Československá psychologie v něm ztratila výraznou osobnost v plném rozkvětu jejích tvůrčích sil, jež se přes krátkost života jí vymezeného dokázala trvale zapsat do její historie svým přínosem odborným a lidským. Zaslouží si, abychom ji uvedli do souvislostí, z nichž byla jako persona non grata et persecuta téměř vytěsněna dvacetiletým normalizačním děním. Chtěl bych následujícími řádky oživit památku Huga Širokého, k jehož dílu se jistě ještě vrátíme.

Hugo Široký se narodil 25. dubna 1933. Své dětství, mládí a největší část zralého věku prožil na rodné Hané. Byl jediným dítětem Žofie a Huga Širokých, kteří pracovali v obchodě; otec musel v padesátých letech přejít do strojírenské výroby. Jemu vděčím za zajímavé a výstižné postřehy z Hugova dětství a mládí i za výmluvné svědectví o závěru života. O výchově svého syna napsal: „V jeho výchově jsme byli velmi přísní, ač jeho matka byla velmi laskavá, mílá, dobrého srdce, starostlivá a ta mu dala pro život co nejvíce a také se tak choval k nám.“ Hugo vychodil pětiletou obecnou školu, pak absolvoval gymnázium v Lipníku. „Do škol chodil velmi rád a naopak prázdniny byly pro něj dlouhé. Už jako 3—6 letý chlapec projevoval snahu všemu přijít na kloub, ne tak z technického oboru jako duševní vědy. Místo hraček a pohádek se kupovaly vědecké časopisy a knihy. Tak to s ním rostlo přes gymnasium až po fakultu. Hodně studoval, četl mnoho knihy — zvláště vědecké. Sport neznal. To byly jeho zvláštnosti od jiných chlapců. Vážný, zahloubán stále ve studiu knih...“, píše otec. „Nevyhýbal se ani nějaké legraci, když jako studenti v rámci slušnosti něco vyváděli. Jak mi potvrdili jeho profesoři, měl ve všem „prsty“. Byl neobyčejně nadaný a přemýšlivý...“

Brno se v letech 1952—1957 stalo Hugovi Širokému nejen městem jeho vysokoškolských studií, ale zůstávalo v jeho životě nadále městem blízkých přátel a později i místem jeho působení jako vysokoškolského učitele — odborného asistenta na katedře psychologie. Měl živé kontakty s přáteli a odbornými pracovníci i jinde, zejména na fakultách v Bratislavě a Olomouci, ale též v zahraničí. Jak ale jeho otec poznamenává: „Brno však ho přitahovalo nejvíce a měl k němu nejvřelejší a nejupřímnější vztahy.“

Jako vysokoškolský student patřil Hugo Široký mezi vysloveně samostatně myslící jedince, kteří si v těžké době padesátých let, kdy psychologie byla do značné míry suplována vulgarizovaným učením o vyšší nervové činnosti, hledali vlastní cestu k poznání. Pokračoval vlastně v již předtím započatém a pro něho typickém, široce založeném sebevzdělávání. Není snad přeháněním tvrzení, že díky němu patřil později mezi psychology s největším všeobecným vzděláním, nejhlubší filozofickou erudicí a nejširším záběrem historicky i současně pojímaného kulturního obzoru. Orientaci v něm mu usnadňovaly jeho vynikající jazykové znalosti včetně jazyků klasických. Již během studií promínovala jeho charakteristická schopnost kriticky rozvažovat nebo — jak on by řekl — „správně spekulovat“. Jeho vystoupení na společných seminářích patřivala k odborným zážitkům. Při své skromnosti a sebekritičnosti byl dalek jakéhokoli individualismu či vyvyšování a byl vždy otevřen vůči všem, kdož jednali stejně. Na svůj věk byl nesporně vyzrálejší, a proto budil v celkovém nivó posluchačů nutně dojem větší vyspělosti. Lze se jen dohadovat,

zda v té době neprožíval — jak tomu v podobných případech bývá — pocity osamělosti uprostřed lidí. Účastnil se živě studentského života, aniž byl poplatný době laciným činovnictvím. Formální odborná vysokoškolská příprava byla tehdy ideologicky značně skotomizovaná a poskytovala poměrně skrovnou výbavu pro pozdější praktickou činnost. O to větší prostor zbýval pro hledání, samostatné studium a úsilí o vlastní orientaci. Hugo Široký se již v té době samostatně seznámil s psychoanalýzou, jejímž nejpovolanějším kritickým znalcem se později stal. Podařilo se mu projít období padesátých let ojedinělým tvůrčím způsobem vývoje: nestal se nikdy ortodoxním vykladačem či jednostranným přívržencem některé z moderních psychologických škol či směrů ani nepropadl v důsledku nezvládnutí oboru či života jednou provždy skepsi. Celou tehdejší situaci v psychologii i svůj základní postoj formuloval způsobem jemu vlastním a neopakovatelným, když později v úvodu ke své rozsáhlé práci s názvem „Meze a obzory psychoanalýsy“, kterou již bohužel nesměl publikovat, napsal:

„Lidské myšlení se pohybuje vpřed díky hnací síle protikladů. Protiváha psychologie zkušenosti života a laboratoře, zážitku a experimentu, úvahy a popisu, tvořila vždy nejúčinnější obranu proti stojatým vodám a hnělobným procesům v psychologické teorii. Toto plodné napětí názorového boje, rodiče nové myšlenky, pokleslo až k chabé obrně v období, kdy samostatný úsudek platil za hřích a vědecké poznání nezadržitelně spělo k předem stanoveným závěrům. Všechny základní otázky vzrušující mysl platily za principiálně vyřešené. Osvětáři šířili znalosti v brožurkách i přednáškách dle universálního vzoru, co vše je „ve světle vědy“ jasné. I nejtemnější noci hrozilo, že se stane příkladem oslňujícího jasu. Je však známo, že příliš mnoho světla neprospívá zraku. Vidíme stejně špatně ve tmě, jako tváří v tvář reflektorům. Obětí principiálních postojů se vedle kybernetiky, sociologie a jiných oblastí stala také psychoanalýza. Zkoumání lidského privatissima, introspekce, předpokládající citlivé sebezpozorování a příležitosti ke spekulaci (tj. promýšlení a přemýšlení), které charakterizují psychoanalýzu, se jevily jako zvláště „ideově“ nebezpečné. Ale také protipól tohoto přístupu — experimentálně laboratorní hledisko — bylo deformováno v podobě sterilního rozvádění několikrát základních pouček o podminěných reflexech a tzv. vyšší nervové činnosti. Jistou reakcí na dogmatismus byl únik k dílčím a drobným úkolům exaktní experimentální práce a skepticismus. Relace dogmatismu a skepticismu není ovšem jen vlastností naší minulosti. Je obecným rysem lidského myšlení vůbec. U nás se pouze projevila ve vyhraněných společenských podmínkách. Skepticismus se může stát chronickou nedůvěrou k čemukoliv a vede k názoru, který paušálně povyšuje pochybování za hodnotnější, nežli důvěru v možnosti poznání. Skepse se stává bonmotem a laciným způsobem získání přívlastku chytrosti či moudrosti... Extremisté obojího typu sice nepřispívají k vytvoření vědecké psychologie bez duše, zato však velmi spolehlivě docházejí k psychologii bez ducha.“ Z této malé citace je patrna kvalita Širokého kritického rozvažování čili „spekulování“.

Po absolvování fakulty nastoupil v roce 1957 jako psycholog v psychiatrické léčebně v Opavě, odkud zanedlouho přešel do psychiatrické léčebny ve Sternberku, kde setrval až do své smrti. Souběžně působil od šedesátých let jako vysokoškolský učitel na katedře psychologie v Brně, přičemž také zajišťoval odborný výcvik posluchačů v léčebně. Jeho přednášky z psychologie a psychopatologie osobnosti stejně jako praktický výcvik bývaly pro posluchače mocným studijním impulsem. Byl proslulý vysokým odborným standardem svých přednášek, náročností k sobě i studentům v úsilí dostat poslání vysokoškolského učitele. Výstižně to ilustruje jeho závěrečná poznámka z jeho již zmíněné monografie „Meze a obzory psychoanalýsy“: „Člověku trvá poměrně dlouho, nežli se propřemýšlí k závěru, že přednášet za katedrou nemusí být vždy činnost škodlivá, pokud duše sama neprojde procesem katedrisace. Proces katedrisace spočívá v zakotvení jistého směru pohledu, který míří z vyvýšeného místa katedry vpředu na níže umístěné hlavy posluchačů vzadu. Zdravý organismus se ovšem brání této nepřirozené pozici; ale jak už to u nemocí někdy bývá, vrhne bránci se organismus člověka vstříc dalším komplikacím. Puď sebezáchovy začne přitahovat zrak k zelené, obdélníkové desce stolu. Leč duševní obzor, který se zde nabízí, je sice zdravý pro oči, ale zhoubný pro ducha. Chtěl bych čelit této chorobě z povolání, která se projevuje podceňováním inteligence auditoria a čtenářů, neodklonitelnou věcností ve věcech zcela nevěc-

ných a zálibou v samozřejmostech, na nichž prestiž nemůže uklouznout, stejně jako ostychem před vším živým a málo geometricky obdélníkovým...“

Jeho velmi úspěšné vysokoškolské působení bylo bohužel v počátku sedmdesátých let násilně přerušeno tehdejšími fakultními normalizátory. Tvrdá opatření znamenala pro něho i konec jakýchkoli publikačních možností. Naše psychologie tak byla ochuzena zejména o jeho poslední široce založené kritické dílo o psychoanalýze a další Širokého práce. Byl jimi prakticky omezen i ve své práci badatelské.

Přehledně-li jeho publikační činnost do této doby a témata jeho prací (připojený seznam si nečiní nárok na naprostou úplnost), vidíme, že zahrnují široké spektrum problémů lidské existence v normě i patologii. Již v diplomní práci „Abstraktní a konkrétní myšlení u schizofrenie“ je přes mladické empirické zaujetí patrný široký výchozí myšlenkový rámec, poctivost a pečlivost při získávání a zpracování klinického materiálu i jeho příznačná kritičnost. „Podstata schizofrenie je dosud stále dost nejasná, než aby bylo možno se vyjadřovat s nárokem na určitost všude tam, kde neznámé veličiny provisorně nahrazujeme umělými hypotézami.“ V dalších jeho pracích se setkáváme s tématy jako jsou „Víra a blud“, „Perspektivy stárnutí“, „Dialog nebo boj generací?“. Věnuje se psychopatologii neuróz a psychóz a psychoterapii, jak je zřejmé z následujících témat: „Zázitek imminence u schizofrenie“, „Herecká úroveň psychiatrických pacientů v psychodramatu“, „Psychoterapie a psychologie“, „Skupinová psychologie a psychoterapie neuróz“, „Problém katharse v psychodramatu“, „Funkce alter ego v psychodramatu“, „Hypnagogní oneiroidy“, „Příspěvek k problematice potlačení“, „Cesty redukující analýzy a klasifikující amplifikace“. Patřil k našim předním teoretickým znalcům a praktickým realizátorům psychodramatu a Morenovy sociálně psychologické koncepce, již věnoval několik odborných statí („Psychodrama jako moderní nástroj mravní výchovy“, „Sociálně psychologická koncepce J. L. Morena“, „Psychodrama a sociodrama“). Za spolupráce s režisérem Zacharem natočil o psychodramatu a jeho využití film.

Činnost vysokoškolského učitele ho vedla k psaní učebních textů. Jeho „Prolegomena k psychologii a psychopatologii osobnosti“ dodnes podněcují studenty k tvořivému přístupu v poznávání duševní skutečnosti. V rámci praktického výcviku byl Hugo Široký spoluautorem textu „Uvedení psychologa do psychiatrické léčebny“. Největší počet prací však věnoval problematice psychologie umění. Zvláštní pozornost věnoval hereckému umění a je patrně prvním našim autorem textů z herecké psychologie, kterou přednášel na Janáčkově akademii múzických umění v Brně. Do okruhu těchto prací patří „Úvod do herecké psychologie“, „Nárys psychologie divadla a psychodramatu“, „Psychologie herce“, „Eseje o duši a dramatu“, jež byly s podtitulem „Drama v naší civilizaci“ vysílány československým rozhlasem. Byl rovněž průkopníkem naší arteterapie v podmínkách psychiatrické léčebny.

Okruh problematiky, kterou se Hugo Široký zabýval a kterou řešil, byl — jak vidno — rozsáhlý, nicméně jedna oblast byla jeho východiskem a doménou, a to hlubinná psychologie. Po celý svůj život se s hlubokou erudicí zabýval nejen psychoanalýzou, ale i dalšími směry hlubinné psychologie, až posléze v závěru života dospěl k Jungově analytické psychologii. Lze bez nadsázky říci, že Hugo Široký patřil mezi naše nejlepší znalce problematiky psychoanalýzy a dalších směrů hlubinné psychologie. Přesvědčivě to dokládají nejen publikované statě, jako jsou „Rozpaky nad psychoanalýzou“, „Pojmová výstavba psychoanalýzy a moderní fyzika“, jeho kandidátská práce „Problém libida v psychologické teorii a v psychoterapii“, ale především jeho monumentální a lze říci životní dílo „Meze a obzory psychoanalýzy“ s podtitulem „Příspěvky k obrazu člověka a jeho osobnosti“, jehož vydání bylo zmařeno normalizací. Zůstala v rukopise čítajícím téměř 700 stran. Tato impozantní práce, známá v odborných kruzích z téměř samizdatově kolujícího rukopisu, neztratila dodnes svou aktuálnost a pracuje se na jejím zpřístupnění širší i odborné veřejnosti. Hugo Široký se v ní na základě rozsáhlého srovnávacího a empirického materiálu vyrovnává s problematikou psychoanalýzy, jejím přínosem i problematickými či negativními aspekty v rozsáhlém kontextu ostatních směrů hlubinné psychologie a souvislostech moderní vědy a kultury, zejména umění, až po otázky praktické, zejména její psychotherapeutické aplikace. Předností východiska Širokého a jeho pojetí je syntetický způsob myšlení podložený hlubokou odbornou a filo-

zofickou přípravou a zejména živě prožívaný vztah mezi psychologickou teorií a praxí. Ten se u něho projevoval odporem jak vůči zmíněnému dogmatismu, tak i vůči životně sterilní katedrové a akademické psychologii s její tendencí skotomizovat skutečnost podle optiky svých metod a apriorně vyřazovat jako předmět psychologického poznání ty oblasti skutečnosti, které nelze zmapovat, analyzovat a explikovat právě danými metodickými postupy a laboratorními prostředky. Dovedl být nemilosrdný, když hodnotil odtazitost a neživotnost akademické vědy. Antidotem mu byla vlastní odborná práce klinického psychologa, práce učitelská a v neposlední řadě jeho živý kontakt s uměním. Zmíněnou monografii pojal vynikajícím způsobem literárním i didaktickým. Již sám výčet kapitol postačí, aby si čtenář učinil představu o rozsahu a záběru díla: Po „Úvodu“ následuje kapitola „Kulturně psychologický rámec psychoanalýzy, doba a příznaky“ s rozбором Freudovy osobnosti. Ve třetí kapitole je kriticky představena „Pojmová výstavba psychoanalýzy“, ve čtvrté podává „Uvedení do praxe psychoanalyticky orientovaných metod“, pátá kapitola má název „Sen a skutečnost v životě a v psychoanalýze“, šestá se jmenuje „Cesty k nevědomí“, sedmá „Libido“, osmá „Krise a revise pojmu libido“ a devátá „Jedinec a společnost v psychoanalýze“.

V „Úvodu“ Hugo Široký říká: „Psychoanalýza... Rehabilitovala pro psychologii platnost životních zkušeností a sebezpozorování spolu s oblastmi, které dříve oficiální věda ponechávala pokoutní lidové moudrosti a magickým sklonům. Rozšíření zorného pole si vynutilo složitý hypotetický aparát a nutnost spekulativního zvládnutí látky. Tato okolnost se zdála nepřijatelná v době, která inklinovala ke zjednodušeným myšlenkovým schématům slibujícím řešení jednou provždy (dogma). Pestrost hypotéz byla kritizována jako výsledek spekulativní libovůle. Chceme prokázat, že nešlo — v případě toho, co je na psychoanalýze podstatné — o libovůli nebo intelektuální zvůli, nýbrž o postihování dosud zanedbávaných stránek složité skutečnosti. Nebezpečí zde netkví ve „spekulaci“, ale ve „špatné spekulaci“, v pokusech absolutisovat jednotlivé, dílčí zřetele... Její theoretickou výstavbu chápeme jako způsob formulace problémů, který v mnohém ohledu zbystřil náš zrak pro souvislosti, které dlouho unikaly pozornosti psychologů a psychoterapeutů... Nehodláme se však spokojit se statistickým významem psychoanalytických pojmů v rámci Freudovy myšlenkové soustavy... Teprve konfrontace s jinými názory toto pochopení dovršuje. Z nepřeborných a jedincem nezvládnutelných možností takových srovnání volím především autora, kterého pocívuji jako nejbližšího — C. G. Junga. Nevyhýbám se však ani jiným představitelům hlubinně psychologických škol.“

Jungovo jméno se zde neobjevuje náhodou. Jeho osobnosti a dílu ještě dnes stále stereotypně bez hlubšího poznání přiřazovaným k psychoanalýze a s ní též problematizovanému a někdy s ještě větší vehemencí zatracovanému patří v odborném vývoji Huga Širokého mimořádná role. Analytická psychologie C. G. Junga mu především poskytla východisko ke kritickému vyrovnání s psychoanalýzou a dala mu bohaté podněty pro rozvíjení vlastní teorie zejména v psychologii umění a v psychoterapii. Význam Jungovy osobnosti i jeho díla v životě Huga Širokého s postupujícím věkem vzrůstal. Nemalou měrou k tomu jistě přispěla otevřenost Jungovy analytické psychologie, její prospektivní charakter, řešení problematiky psychologie „životního odpoledne“, podstatně větší rozsah historického a transkulturního záběru než s jakým se setkal v psychoanalýze. Ani v případě analytické psychologie však Hugo Široký nepropadl ortodoxnosti: Jung se mu nestal „mana“ osobností, jež by ho fascinovala natolik, aby přestal být sám sebou. Bylo by to ostatně v rozporu jak s jeho založením, tak s východiskem analytické psychologie, jež podněcuje každého, aby v procesu individuace našel právě svou nejvlastnější cestu (což se neslučuje s individualismem!). Je tedy patrně symbolické, že jednou z posledních větších publikovaných prací Huga Širokého je plasticky pojatá „Analytická psychologie C. G. Junga“ (1971). Vyšla v jednom ze svazků učebních textů pod názvem „Psychologie XX. století“ (spolu s kratší studií S. Hermochové o A. Adlerovi a jeho individuální psychologii). Tento učební text představuje u nás dosud nejlepší základní faktografickou informaci o Jungově životě a díle. Je zásluhou Huga Širokého, že jako jeden z prvních u nás rozvíjel analytickou psychologii jak v teorii, tak zejména v praxi. Neobyčejně přesvědčivým dokladem jeho vývojového posunu tímto směrem z původních psychoanalytických východisek je napří-

klad kapitola o přenosu a protipřenosu v pojetí psychoanalýzy a C. G. Junga v „Mezích a obzorech psychoanalýzy“. Konfrontuje zde retrospektivně redukující přístup Freudův s prospektivně syntetickým pojetím Jungovým.

Počátek procesu normalizace postihl všechny, kdož kladli věc pravdy, spravedlnosti a cti nad dobově podmíněný oportunismus. Hugo Široký byl přinucen vzdát se svého vysokoškolského působení, byla mu znemožněna publikační činnost, příprava vydání zmíněné monografie byla zastavena. Horizonty pro rozvoj jeho práce mimo zdi léčebny se zcela uzavřely. Tíha doby nebyla jistě bez podílu na konstelaci tragického závěru jeho životního údělu. Byl však osobností, která nežila jen v dimenzi časnosti. Jeho otec mi sdělil: „...v ten den, když odjížděl na dovolenou, nám říkal: „Věřím, že život smrti nekončí a až přijedu, tak vám to vyložím.“ Žel vzal si to do hrobu...“

Rehabilitace Huga Širokého, které se mu posmrtně v minulém roce na jeho alma mater — filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně dostalo, jistě nemůže nahradit ani jeho osobní ani odbornou ztrátu. Připomíná nám však trvalost skutečných hodnot a je výzvou pro nás žijící, abychom na ně navazovali a v jejich rozvíjení pokračovali.

K. Plocek

BIBLIOGRAFIE PRACÍ PhDr. HUGA ŠIROKÉHO CSc.

Statě a časopisecké práce:

Široký Hugo: Víra a blud, Vesmír 1959, 219

Široký Hugo — Vacková M.: Model zážitku imminence u schizofrenie — příspěvek ke zkoumání struktury schizofrenní osobnosti (Referát na II. sjezdu ČSPS, Praha 1964)

Široký Hugo: Perspektivy stárnutí, Kulturní život, 1965, 27, s. 2

Široký Hugo: Rozpaky nad psychoanalýzou, Kulturní život, 1965, 46, 3.

Široký Hugo — Dopitová L. — Široká H.: Herecká úroveň psychiatrických pacientů v psychodramatu (Referát na Celostátním sjezdu čs. psychologů, Praha 1965, publikováno ve Sborníku k výročí Psychiatrické léčebny ve Šternberku)

Široký Hugo: Ke skupinové psychologii a psychotherapii neuros Sborník FF UJEP Brno, řada B, 1965, 17—29

Široký Hugo: Psychoanalytický prostor poznání osobnosti (Přednáška na slavnostním zasedání k šedesátým narozeninám doc. dr. Roberta Konečného v Brně 20. 4. 1966)

Široký Hugo: Psychotherapie v sociálním poli moderního člověka. Čs. psychologie, 1966, 5, 468—478

Široký Hugo: Kosmická terapie? Věda a život, 1966, 418—422

Široký Hugo: Psychodrama as a modern instrument of moral education (Publikováno anglicky ve Sborníku FF UJEP Brno, 1967, I/2, 7—13)

Široký Hugo: Pojmová výstavba

psychoanalýzy a moderní fyzika (Předneseno na XII. vědeckých pracovních dnech moravských a slovenských psychiatrů. Olomouc, 25.—26. 5. 1967, publikováno jako separát, 14 stran)

Široký Hugo: Sociálně-psychologická koncepce J. L. Morena. Sociologica, 1969, 1, 16—23

Široký Hugo: Dialog nebo boj generací? Nová svoboda, 1969, 57, 2, II; ibid. 1969, 81,2

Široký Hugo: Psychoterapie a psychologie. Čs. psychologie, 1969, 6, 578—589

Široký Hugo: Sociodráma a psychodráma, In: Sociologický slovník, Bratislava, 1970, 397—399

Široký Hugo: Pět let zkušeností s vytvářením výcvikového střediska pro psychology, Psycholog v Československu, 1970, 3/4, 46—48

Široký Hugo — Vacková M.: Problém katharse v psychodramatu. Moravskoslezský referátový výběr 1971, č. 4, příloha s. 1-2

Široký Hugo: Psychodrama a sociodrama. Moravskoslezský referátový výběr 1971, č. 4, příloha s. 3—8

Široký Hugo — Dopitová L. — Široká H.: Herecká aktivita psychiatrických pacientů v psychodramatu, Moravskoslezský referátový výběr 1971, č. 4, Příloha 3, s. 9—27

Široký Hugo — Strnad M.: Funkce alter ego v psychodramatu. Moravskoslezský referátový výběr 1971, č. 4, Příloha s. 27—32

Široký Hugo: Hypnagogní oneiroidy. Moravskoslezský referátový výběr

- 1972, č. 2, Příloha č. 3, s. 10—21
- Široký Hugo — Vacková M.: Model zážitku imminence u schizofrenie. Příspěvek ke zkoumání struktury schizofrenní osobnosti, Moravskoslezský referátový výběr 1972, č. 2, příloha č. 4, 21—26
- Široký Hugo — Švehlíková J.: Příspěvek k problematice potlačení, Moravskoslezský referátový výběr 1972, č. 3, Příloha č. 4, s. 26—33
- Široký Hugo: Cesty redukující analýzy a klasifikující amplifikace, Moravskoslezský referátový výběr 1973, č. 1, Příloha 3, s. 11—36
- Práce monografického charakteru, samostatné publikace a pod.:
- Široký Hugo: Abstraktní a konkrétní myšlení u schizofrenie (Diplomní práce, Psychologický ústav, Masarykova universita Brno, 1957, s. 130)
- Široký Hugo: Úvod do herecké psychologie. Učební texty vysokých škol, JAMU Brno, SPN Praha 1964, 282 s.
- Široký Hugo: Prolegomena k psychologii a psychopatologii osobnosti. Učební texty vysokých škol, FF UJEP Brno, SPN Praha 1966, 172 s.
- Široký Hugo (ed.) — Navrátilová, Skula, Říkovský, Široká: Uvedení psychologa do psychiatrické léčebny. Učební texty vysokých škol, FF UJEP Brno, 1969, 129 s.
- Široký Hugo: Náčrt psychologie divadla a psychodramy. Osvetový ústav Bratislava, 1969, 125 s.
- Široký Hugo: Eseje o duši a dramatu (Drama v naší civilizaci). Vysíláno v Čs. rozhlasě — experimentální redakce, Bratislava 1969, 57 s. rukopisu.
- Široký Hugo: Problém libida v psychologické teorii a v psychoterapii. Nepublikovaná kandidátská dis. práce, Brno 1969
- Široký Hugo: Nárys psychologie divadla a psychodramatu. Učební texty vysokých škol, FF UJEP Brno, SPN Praha 1969, 95 s.
- Široký Hugo: Analytická psychologie C. G. Junga, In: Psychologie XX. století, Uč. texty vys. škol, FF UK. SPN Praha 1971, s. 92 (spolu se S. Hermochovou).
- Široký Hugo: Psychologie herce. Osvetový ústav Bratislava, 1972, 33 s.
- Široký Hugo: Meze a obzory psychoanalýzy (Příspěvky k obrazu člověka a jeho osobnosti). Nedatovaný rukopis čítající 680 stran strojopisu (bez plánovaného slovníčku cizích slov, věcného a jmenného rejstříku), určený pro nakladatelství Obzor v Bratislavě.

VZPOMÍNKA K NEDOŽITÉMU VÝROČÍ
UNIV. PROF. PhDr. ROBERTA KONEČNÉHO, CSc.

Podnětem k naší vzpomínce na univ. prof. PhDr. Roberta Konečného, CSc. jsou dvě letošní výročí: na jaře uplynulo pětadesát let od jeho narození a na podzim vzpomeneme desátého výročí jeho úmrtí.

Celý život prof. Dr. R. Konečného byl nerozlučně spjat s jeho rodným městem Brnem (nar. 23. 4. 1906 v Brně — zemřel tamtéž 15. 10. 1981). Získal zde klasické vzdělání gymnaziální i vzdělání vysokoškolské, v němž se vedle filozofie, filologie a uměnovědy zaměřil především na psychologii. Ta měla na Psychologickém ústavu Masarykovy univerzity pod vedením prof. Mihajla Rostohara příznivé podmínky pro svůj vývoj. R. Konečný se zde již v průběhu svých vysokoškolských studií věnoval vědeckovýzkumné činnosti, později působil pedagogicky jako středoškolský a vysokoškolský učitel. V třicátých letech byl průkopníkem

psychologického poradenství na Moravě svou prací v poradně pro středoškolské studenty.

Již koncem třicátých let patřil Robert Konečný mezi přední osobnosti naší republikánské demokratické inteligence. Jeho slibný rozvoj byl na sklonku roku 1939 násilně přerušen. Jako politicky angažovaný a veřejně činný pracovník se Konečný zapojil jako čelný představitel odbojové organizace Obrana národa do boje proti